

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skaumannen.

Skaumannen

1

En kärling hade varit i

En käring skulle en gång gå och möta sin man.

Mannen hade varit och köpt bröd. Där var långt att gå och han skulle gå genom en skog. När hon då kom mitt in i skogen kom hon till ett stengärr. Där satt en lång karl. Hon trodde det var hennes man och när hon var tätt vid honom sa hon: Go kväll Ola, söddor du här. Då blev han så lång som träna i skogen. Då blev hon klok på att det var skaumannen. Då fick brått och "komma humn å sjuger blick hum" Det var en gammal i Hylla i Bläntarp som berättade detta.

3726

0150

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Skaumannen kom

och värmdes sig

Skaumannen kom och värmdes sig.

Där var en pia, då jag tjänte, som berättade att i hennes hem var de många glutta. Det var vanligt att skaumannen kom in och värmdes sig. När det var blåst var de säkra på att skulle komma och värma sig vid skorstenen. Han var där så många gånger och till slut blev han riktigt hemma-stadd där. Där var som-sgat flæaa glutta. De lå i samma soffa. Ibland gick han opp och lade sig i soffan bland gluttana.

Skauon
Toma & Fän
Västbo & Väststad m.fl.
- uppt. 1952 -
Skauonge.

3726

Uppt. Gust Frän
Pär och Carolina Johansson
Född år 1861 i Väststad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skauonge.

3

Där var en som var skogvaktare. Så en dag gick han ut i skogen. Där fick han se ett litet barn, som låg på en trästabbe och jämra sig. Han tog opp barnet och gick hem till sin kvinnna med det och sa ; Du ska vårda ditte barned, fårr de e så grannt. Och så vårda de om det och gav det mat och gjorde så gott de kunde. Jaha. Så en dag kom där någon flygaganes utanför huset och jämrade sig och skrek. och sa , A min tällinga, a min tällinga. Så blev mannen ~~klog~~ klok på att det var en var en skauonge och så gick mannen ut och lade ungen på samma ställe då r han hade hittat han.

(det är en från Kristinehov, som har berättat detta för mig)

Skjuten
Torna. & Får
S. G. Gustav. Vanstad mfl
- 1952 -
Skjuta mjölkahare.

3726

Upp. Gustav. Flösten
Ker. av Narskna m. Nilsson
född 1861 i Vanstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV.

5

Skjuta mjölka

hare.

En mjölka hare skulle skjutas med en silverknapp
På ett ställe i Vanstad skulle de mjölkahare. De hade fått för
sig att Märten Svens kvinga skulle ha milkahare. (Det är Ola
Nilsson, han som de kallar för Ola Präst, som nu bor i gården)
Så skulle de skjuta milkaharen. Man hade sett att han hade
sitt tillhåll i ett stentrör. Så la man en silverknapp i bössan.
Haren fick ett skott, men det hjälpte inte. Så fick han ett
skott till. Då dö han. När de skulle se efter, så var det
bara en pälsaarm, som var kvar av milkaharen.

3726

Pålschan i Lövestad.

Pålschan i Lövestad kunde inte dö. De måtte ha dit både präster och andra för att hon skulle kunna dö. De måtte ha prästen dit och läsa. De måtte ha "båd" ~~utan~~ efter Tryde präst för hon ville ^{inte/} ha Lövestad präst. När prästen, då var på väg till henne, sa hon: "Jusses, nu välte di djävlarne!" Mycket riktigt, prästen hade kört och välst på vägen. När de då kom fram skulle prästen läsa för na och hon skulle läsa efter. Men han kunde inte få na till att läsa, utan hon låg bara och repa opp: "Hör du fan, jag vill inte följa med dig ännu, jag är inte färdig". Till slut måtte hon läsa. Han läste Fader Vår och så fick han henne till att läsa efter. När det var gjort, sa prästen: "Nū kan vi gå ut, så ska vi nock få se att om ett kvarts tid så e hon dö". Så var det med. De som var sa det var det hemskaste di hade varit med om. Och det e ingen saga,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Pålschan i
Lövestad.

utan det e varklit.

Där var många människorna som sökte Pålshan när hon lefde, för att få bot för sina sjukdomar. De mm reste ända från Köpenhamn för att söka henne. Hon hade huset fullt av fina vävnader, som folk hade gett henne för att hon skulle bota dem.

Hennes hade hetat Mils Persson. Han var ryktare vid Belinge-gården. På den tiden var hon bara "röjtarekäring". Sen kom hon till en man som hette Pålsson i Lövestad. Hon skulle hushålla för honom. Han var mycket omkring och ansa folk. Så lärde hon av hans svartkonstbok.

Hon förtjänade flera tusen kronor på det, fast inte tror jag att kunde ansa folk. Men sen fick hon känna på det, när hon skulle sluta.

3726

Åsumspågen.

Vid Höängarna i Vanstad var det ett par som höll väl ihopa. Så brukade de gå in i naboens trädgård och sitta om kvällarna. På det stället hade de en sådan arg hund, så de fick inte sitta i fred för han. Då tog fästemannen och förgav hunden. De som rådde om hunden tog då åstad till Åsumspågen. Han kunde säga vem det var som hade förgett hunden.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Åsumspågen.

Åsumspågen.

En man var hos Åsumspågen
och sökte för sin kvinna. Kvinnan hade
sådan fröckelig huvudvärk och så gick
mannen till Tammapågen för att söka bot.
Lars så då till mannen att han skulle
gå hem och griva ner "skadarsen"
som var i det lädet som stod vid Sras
port. För skadarna hade byggt av kvin-
nans hår. Mycket riktigt, så stod ett
träd vid porten och i det var en "skada -

Åsumspågen.

pre." Den tog mannen och per ord
"Om hon gick bra i de, vittor gutt".
Men Kloge-Lars hade alltid samma
på."

En man kom för att söka för väget. När
han fått råd, så frågade mannen Kloge-
Lars, vad det skulle kosta. Då sa Kloge-
Lars: Ja, när du gick för humret, så
du, att en 50-öring kommer vara nokk.
Men tror du att jag skulle ligga en hel
natt i släss mer för en 50-öring?

3726

Braskan i Lövestad.

Braskan vid Lövestad n:r 26, som skulle var
lite klok, var där många som sökte.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

Braskan i

Lövestad.

3726

Besväras av maran.

Min husbonde i Hylla (Bläntarp), Lars Månsson,
sa han besvärades av maran varenda natt. Varenda natt for han
opp och skrek: Tvi ditt fanskap, släpp mi.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

Besväras av

maran

3726

Önd fot.

Där var somliga, som de sa om, när de kom på ett ställe: "De va rälitt han kom i da, han har en sodden dålli fod. Vi får begi de i da, såmm vi har fårr våss, fårr de går nock ente bra".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13

Önd fot

Skäve
Tema & Förs
Everlöf och Värstads mfl.
Mjöt. nr 1932

3726

Mjöt nr 1932
1861 av Julia Jönsson
Född 1861 i Värstads

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Visan om skomakaren i Everlöf.

Visan om sko

makaren i E-

verlöf.

Folket i Everlöf diktade en visa om en
skomkare i Lilla Röde by i Everlöf. Jag såg den skomakaren
titt. Visan började så:

I Everlövs församling,
i Lilla Röde stad,
där ~~handa~~ bor en skomggare
hans namn det är Karl.
Han övergatt sin maka
och har en annan kär
man kan väl betänka
hur syndigt detta är.

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

Dop.

Dop.

Den som skulle vara gomor skulle ha två "fårrkle" på sig och en päng i skoen, "fårr adglutten allri skolle ble länns fårr pänga".

När de kom hem från kyrkan, skulle de säga, när de lämnade barnet: Här ger jag dig ett kristet barn i stället för en hedning. Hennes namn är . . . . i livsens bok inskrivet. I Guds Faderns och Sonens och den helige andens namn. Amen".

Så gjorde man i Vanstad.

3726

Hur en dräng kunde vinna en flickas kärlek.

Om en dräng gick och funderade på att den och den flickas kärlek den tösen skulle han vilja ha, så skulle han ta blodet av en flädermus i en näsduk, och så "skulle han tårta tösen ongenes anse med den nesdugen, så skulle hon hålla sig till honom allti".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Hur en dräng

kunde vinna en

flickas kärlek

Skåne
Everlövs. Västbygd
Uppt. av August Frolin 3726
1932

Begravning.

När gästerna hade ätit på begravningsdagen,
så fick man inte maten av bordet. Den skulle stå kvar
där, ifall "den döe kom humm å ville ha si en bid".
Detta har brukats på min tid i Everlövs.

Ibland lade man hörfrö i kistan för att den döde inte
skulle gå igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Begravning.

17

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Död som gick

Död som gick igen.

igen.

Di kan nock hända ad en dö kan gå igen. Ja vid en man som ^{gick} ti prästen fårr sont. Hanses kvinga dö frå nie små barn. Ingen å dänn va framlest fårr prästen. Å så blickmhans glutta o-
vänner me nabogluttana om en klocketidja, som di skolle ha
tad frå nabogluttana. Ja, så den natten, då ditta hände om
dan, så kom hon som va dö å mannen vagna, nårr hon kom fram
ti sängen, där han lå. Å hon dro dynan rent å hanom å svepée
den om den mingste glutten, fårr den hade han hos si. Sin
titta hon om alle di andre gluttana di hade å sin så han hårr
hon skobba å å gick. Sin fick han son ånger, så han konne ente
få non ro på nåd vis, så han gick ti prästen å tala om ditta.
härnade. Då sa prästen ti han att man skolle väll ente tro
att en dö mänskka kan gå igen, "männ du ska hållor ente piska
dina barn". Fårr mannen hade slad gluttana, fårr han trodde

di hade tad kidjan, männ de hade di ente. Å så sa prästen
De kan nock hända att hon kan få den allmakten å visa si
fårr di tre gägaⁿ, männ kommer hon oftare, så ska du ta å fråga
hinne i tre helia gudommsnamnen, va hon går ette. Sin ska du
få se att hon bler borte.

Hårr de gick sin, de vid ente ja, männ han ble fri fårr na.

Å de e jagonn ingen saga, udan de e allvare. De va po
Eggelsta ler, han bodde. De va Vannsta präst han sögte, han
hitte prosten Berggren.

Ditta hände, nårr ja va glutt.

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Danser.

Danser.

Schingkompass. "Den som kan dånnsa schingkompass, den ska vara tämmelin rask", sjöng de när de dansa sdhingkompass. Och så sjöng de: "Schingkompass! itt, två, tre." Man ritade ett kors med krita på golvet och så gällde det att trampa i rutorna utan att trampa på kritstrecken. Så dansade man, när jag tjäntae i Häckeberga, Bläntarps s:n
Andra danser som var vanliga då var Berlinschan, Ringländaren och Svingedånsen.

Skåne
Västads sk. församling
Tona & Fåro kyr
År 1922

3726

nytt b. West Frösten
Flygare
Per Ar. Karlens församling
Född 1864 i Västads

Uan / Sista negen.

Sista negen vi band slog vi alltid två band om.
Alla fika efter att få binda sista negen. De band så de rent
blev svetta för att de skulle få binda sista negen.]

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21

Sista negen

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Linberedning.

Linberedning.

22

Torkning av linet Hören lades i ett torrehål, där den skulle torka.

Bråkning. Karlarna "bröd", fruntimmerna skava; de hade en mindre bräk, som de skulle skava med så att linet blev finare. Karlarna "krusa". Fruntimmerna satt, men karlarna stod, Man började "lid åppad dan" med bråkningen. När vi då hade avskött tog vi linet med hem och så hade vi gille till det blev dag. Sen skätte vi dagen efter. Det gjordes ju hemma.

När vi hade "åbruded", som kom åoch skulle ha sin hör uppsatt.

Bläntarp. S.

3726

Julafton.

Julafton skulle de strö långhalm på golvet, så skulle det bli god gröda. Halmem skulle bara ligga där över natten. (Detta talade de om när jag tjänte i Hylla i Bläntarp. Så gjorde man inte på min tid).

Julafton hade man tänt ett ljus för mannen och ett för kvinnan. dens ljus, som brände opp först, skulle dö först.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julafton.

23

1001. am

3726

24

Nyårsafton.

Nyårsafton

Nyårsafton skulle pigan gå med husbonden och
ge nattafor åt fåren, för att det skulle bli "jimmorlämm"
nästa år. (Bläntarps s:n)

Bläntarps, 8h

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

25

Gå med stjärnan.

Gå med stjär-
nan.

När jag tjänte i Hylla i Bläntarp (Torna h:d) brukade där komma någon om julen med stjärnan. Han hade tänt inne i stjärnan. Han sjöng en visa om de tre vise männen och Herodes. Han fick mat och brännevin och en päng på flera ställen. Det var en dag under julen, han kom, "åmm de ente va trettondeattan?"

Bläntarp, Sh

Skåne
Torna o. Förs

Everlöf o. Vanstad m.fl.
Uppf. år 1932
Majsjungning.

3726

Uppf. Ernst Frostén
Flyings

Bor. av Karolina Johansson
u
Född 1861 i Vanstad

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26

Majsjungning

Valborgafton gick de omkring och sjöng maj.

Visan som de sjöng, började så: God afton om ni hemma är, Maj
är välkommen, och så tror jag versen sluta med: Och en så ljuv-
lig sommar.

Nästa För pian sjöng de pievisan: Nästa år vi kommer
igen, står där en vaggan vid pians säng.

Ett par dar däreför var det gille. Dett var när det
bar sig. Vanligtvis var det en veckas tid emellan. Pengar och
ägg till gillet hade man ju fått, när de sjöng maj.

Detta hände, när jag var ung.

3726

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27

Fastlagsgille.

Fastlagsgille

Fastlagsgille hade vi, när jag tjänte i Hylla i Bläntarp. Alla drängarna fick en häst av husbonden. Hästen skulle kläs fint liksom vid slädparti. Så red drängarna omkring på alla gårdarna, och sjöng och bjöd husbönderna och mororna till gillet, som de sen skulle ha.

På kvällen var det bal. Då fick man både mat och brännvin. Husbönderna var bjudna dit, eftersom de släppt till hästar och mat. Brännvinet skulle tjänarana själv lägga ut till. Bonden släppte till lokal för dansen. Så gick det omkring på ställena år efter år.

3726

Smörkärning.

Om där kom någon när man stod och kärnade, så skulle den besökande bara hälsa och så gå bort och hugga fattt i kärna och ta ett par tag. Annars var man rädd för att han kunde ta smöret bort, så attbdär inte blev något smör, när man kärnade.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28

Smörkärning